

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 10/06/2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ Α1.

α. σχ. Βιβ. Σελ. 248: « Το Φροντιστήριο της Τραπεζούντας... της εθνικής τους συνείδησης»

β. Σχ. Βιβ. Σελ. 86 : « Το μοναδικό νέο πολιτικό στοιχείο... περιορισμό της γραφειοκρατίας»

γ. Σχ. Βιβ. Σελ. 77 : Προτείνεται οι υποψήφιοι να ξεκινήσουν με την θεματική πρόταση: Το Εθνικόν Κομιτάτον ήταν μια πολιτική παράταξη μικρότερης απήχησης της Εθνοσυνέλευσης 1862-1864 « Το Εθνικόν Κομιτάτον... πολιτισμική εξάπλωση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία»

ΘΕΜΑ Α2.

α. ΣΩΣΤΟ

β. ΛΑΘΟΣ

γ. ΛΑΘΟΣ

δ. ΣΩΣΤΟ

ε. ΣΩΣΤΟ

ΘΕΜΑ Β1.

Σχ. Βιβ. Σελ. 80 « Το τρικουπικό κόμμα ήδη από το 1875 ... επενδύσεις» προτείνεται οι υποψήφιοι να προσθέσουν στην απάντησή τους απο τη σελ 81 « Ο Τρικούπης θεωρούσε το κράτος ως μοχλό της οικονομικής ανάπτυξης και επιδίωκε τον εκσυγχρονισμό του με κάθε κόστος» και « στα εδάφη της Θεσσαλίας που κυριαρχούσε η μεγάλη ιδιοκτησία οι

τρικουπικοί υποστήριξαν τους μεγαλογαιοκτήμονες» σελ 34 « Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας ... 900 χιλιόμετρα σιδηροδρομικής γραμμής» και σελ 36 « ο εξωτερικός δανεισμός ... του προϋπολογισμού της»

ΘΕΜΑ Β2.

α. Σχ. Βιβ. 154 « Τις αντικειμενικές συνθήκες ... εργατικού προλεταριάτου»

β. Σχ.βιβ.σελ. 154 «Εξάλλου ... περαμεθόριες περιοχές»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ**ΘΕΜΑ Γ1**

Ενδεικτικός πρόλογος : Ο μικρασιατικός πόλεμος έληξε τον Αύγουστο του 1922 με ήττα και υποχώρηση του ελληνικού στρατού. Χιλιάδες πρόσφυγες ακολουθώντας τον στρατό, άρχισαν να φτάνουν στην Ελλάδα.(Προαιρετική αναφορά στην παράγραφο σχ. Βιβ. Σελ. 147-148 « οι πρώτες απογραφές ... όπου είχαν ζήσει»)

Στην αρχή το κράτος αντιμετώπισε με τα μέσα που διέθετε τις πρώτες στοιχειώδεις και πιεστικές ανάγκες των προσφύγων: διατροφή, προσωρινή στέγαση, ιατρική περίθαλψη. Κινητοποιήθηκαν επίσης ιδιώτες, ατομικά ή οργανωμένα. Αποφασιστική, ιδιαίτερα για την ιατρική περίθαλψη και την παροχή φαρμάκων, υπήρξε η δραστηριοποίηση στην Ελλάδα ξένων φιλανθρωπικών οργανώσεων. Διενεργήθηκαν έρανοι, οργανώθηκαν πρόχειρα συσσίτια και έγινε προσπάθεια για καθημερινή διανομή ψωμιού, παροχή ρουχισμού και άλλων ειδών πρώτης ανάγκης. **Ενδεικτική της κατάστασης είναι η περιγραφή του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Τ που συνιστά δευτερογενή πηγή που αναφέρεται στην ακούσια μεταφορά Μικρασιατών προσφύγων στα μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδας και την εγκατάστασή τους σε αυτοσχέδιους χώρους υποδοχής στους οποίους καθοριστική ήταν η συνδρομή των εθελοντών για την στοιχειώδη περίθαλψη.**

Με την άφιξη των προσφύγων, το έργο της προσωρινής στέγασης ανέλαβε το Υπουργείο Περιθάλψεως, που ενισχύθηκε με έκτακτο προσωπικό. Στη συνέχεια το *Ταμείο Περιθάλψεως Προσφύγων* (ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 1922) ανήγειρε ξύλινα παραπήγματα για τη στέγαση των προσφύγων. Πλήθος ξεπρόβαλαν οι αυτοσχέδιες κατασκευές που χρησιμοποιούνταν ως προσωρινά καταλύματα (καλύβες, παράγκες, σκηνές) γύρω από τις πόλεις, σε πλατείες ή στα κενά οικόπεδα των πόλεων. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η δευτερογενής πηγή ΚΕΙΜΕΝΟ Α στην πρωτεύουσα υπολογίζεται ότι σχηματίστηκαν 130 προσφυγικοί καταυλισμοί που αποτέλεσαν το «πρώτο σπίτι» για 70.000 νεοφερμένους Έλληνες της Μ. Ασίας. Οι υπηρεσίες του δήμου ασχολήθηκαν συστηματικά με την διαμόρφωση κατάλληλων χώρων για την ανέγερση των συνοικισμών αυτών. Δεν έμεινε χώρος στεγασμένος που να μη χρησιμοποιήθηκε: σχολεία, εκκλησίες και τζαμιά, στρατώνες, θέατρα, δημόσια κτίρια, αποθήκες, υπόγεια. Τα παραπάνω γίνονται τεκμαρτά από το ΚΕΙΜΕΝΟ Α το οποίο αναφέρεται στην φιλοξενία των προσφύγων σε κάθε δημόσιο χώρο της Αθήνας και του Πειραιά που θα μπορούσε να στεγάσει τους ξεριζωμένους. Επιτάχθηκαν τα άδεια σπίτια σε όλη την Επικράτεια. Καταλήφθηκαν ακόμη και κατοικούμενοι χώροι, οι ένοικοι των οποίων μοιράστηκαν την κατοικία τους με τους πρόσφυγες. Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και από την παραστατική περιγραφή στο ΚΕΙΜΕΝΟ Α το οποίο περιγράφει την εγκατάσταση προσφύγων σε κοτέτσι γηγενών εξαιτίας της έλλειψης κατοικούμενου χώρου στη συνοικία της Γαργαρέττας. Το ΚΕΙΜΕΝΟ Β που είναι πρωτογενής πηγή αναφέρει την άφιξη προσφύγων στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου και την αγωνιώδη αναζήτηση κατοικούμενου χώρου στην ευρύτερη περιοχή του Πειραιά. Παρά τις αντιξοότητες και την δεινή θέση στην οποία βρίσκονταν και οι γηγενείς, οι πρόσφυγες αναφέρονται στη ζεστή υποδοχή της οποίας έτυχαν.

Ενδεικτικός επίλογος : Καταληκτικά γίνεται αντιληπτό ότι η αποκατάσταση των προσφύγων το πρώτο διάστημα άφιξης τους στην Ελλάδα μετά την Μικρασιατική καταστροφή, συνοδεύτηκε από μεγάλες αντιξοότητες οι οποίες σε μεγάλο βαθμό αντιμετωπίστηκαν με ανοχή από τους νεοφερμένους εξαιτίας του προσωρινού χαρακτήρα που θεωρούσαν ότι είχε η μετακίνησή τους προς την Ελλάδα.

ΘΕΜΑ Δ1

Ενδεικτικός πρόλογος : Το θετικό και αισιόδοξο κλίμα των δύο πρώτων ετών της λειτουργίας του νέου καθεστώτος της Κρητικής Πολιτείας άρχισαν να σκιάζουν απειλητικά σύννεφα που επρόκειτο να δημιουργήσουν λίγο αργότερα σοβαρή εσωτερική κρίση. Το σημαντικότερο από αυτά ήταν η διάσταση απόψεων μεταξύ του Πρίγκιπα Γεωργίου και του Ελευθερίου Βενιζέλου αναφορικά με την διαχείριση του εθνικού ζητήματος της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα.

α. Η κρίση κορυφώθηκε στις 18 Μαρτίου 1901, όταν ο Γεώργιος απέλυσε τον Βενιζέλο από το αξίωμα του υπουργού. Για να υποστηρίξει τις απόψεις του στο εθνικό ζήτημα της Κρήτης, ο Βενιζέλος δημοσίευσε στην εφημερίδα «Κήρυξ» των Χανίων, που ο ίδιος εξέδιδε, πέντε πολύκροτα άρθρα, με το χαρακτηριστικό τίτλο «Γεννηθήτω φως». **Προς επίρρωση των παραπάνω το ΚΕΙΜΕΝΟ Α που συνιστά δευτερογενή πηγή, αναφέρει την ερμηνεία που δίνει ο ίδιος για την απόλυσή του επιχειρώντας παράλληλα να δώσει μια απάντηση και στον αθηναϊκό τύπο της εποχής. Ο Κρης πολιτικός θεωρεί ότι η απόλυση του είναι μια προσπάθεια επίρριψης ευθυνών προς το πρόσωπό του για την στασιμότητα στο έργο της κρητικής πλιτείας. Ο Γεώργιος ακολούθησε πολιτική αδιαλλαξίας και προχώρησε σε μέτρα περισσότερο αυταρχικά, με την απαγόρευση της ελευθεροτυπίας και με διώξεις και φυλακίσεις διακεκριμένων μελών της κρητικής αντιπολίτευσης. Σύμφωνα με το ΚΕΙΜΕΝΟ Β ο Πρίγκιπας έθετε σε κίνδυνο την συνοχή του κρητικού λαού με την αδιάλλακτη πολιτική που ακολουθούσε. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, τα πολιτικά πράγματα στην Κρήτη οδηγήθηκαν σε πλήρες αδιέξοδο και όλες οι προσπάθειες συνδιαλλαγής των αντίπαλων πολιτικών μερίδων ναυάγησαν. Γύρω από τον Βενιζέλο συνασπίστηκαν όσοι ήταν δυσαρεστημένοι από την αυταρχική πολιτική του Πρίγκιπα και σχηματίστηκε μια ισχυρότατη «Ηνωμένη Αντιπολίτευσις». Έμπιστοι συνεργάτες του Βενιζέλου ήταν ο Κ. Φούμης και ο Κ. Μάνος. Οι τρεις αυτοί αποτέλεσαν μια τριανδρία, που δεν δίστασε να προχωρήσει σε δυναμική αναμέτρηση με τον Πρίγκιπα. Ανάλογες πληροφορίες παραθέτει και η δευτερογενής πηγή ΚΕΙΜΕΝΟ Β η οποία αναφέρεται στη δημιουργία ενός ισχυρού αντιπολιτευτικού ρεύματος απέναντι στην δυναστική πολιτική του πρίγκιπα με πρωτεργάτη τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Στο τέλος του 1904**

ΚΥΚΛΟΣ

έληξε η περίοδος της Γενικής Συνέλευσης και προκηρύχθηκαν εκλογές για την ανάδειξη 64 βουλευτών. Σύμφωνα με το σύνταγμα, 10 ακόμη θα διορίζονταν απευθείας από τον Πρίγκιπα.

β .Η αντιπολίτευση αποφάσισε να μη συμμετέχει στις εκλογές αυτές, κατήγγειλε τα ανελεύθερα μέτρα του Πρίγκιπα και κάλεσε το λαό σε αποχή. Η κατάσταση εκτραχύνθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 1905, όταν η τριανδρία της αντιπολίτευσης και 15 άλλοι επιφανείς πολιτευτές συνέταξαν και υπέγραψαν προκήρυξη, με την οποία ζητούσαν μεταβολή του συντάγματος της Κρητικής Πολιτείας. **Όπως αναφέρεται στο ΚΕΙΜΕΝΟ Γ που είναι πρωτογενής πηγή, βασικές θέσεις της Ηνωμένης Αντιπολιτεύσεως είναι η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα και η βελτίωση του κρητικού συντάγματος εμπλουτισμένο με φιλελευθερα στοιχεία. Η προκήρυξη κάνει σαφή αναφορά στην ανάληψη ένοπλων πρωτοβουλιών για την επίτευξη των στόχων που θέτει.**

Η προκήρυξη αυτή είναι το πρώτο επίσημο επαναστατικό κείμενο, το προμήνυμα της επανάστασης του Θερίσου.

Καλομοίρη Κατερίνα

Φιλολόγος του φροντιστηρίου ‘ΚΥΚΛΟΣ’

ΚΥΚΛΟΣ